

Het herstel van meander bij Kasteel Heeswijk

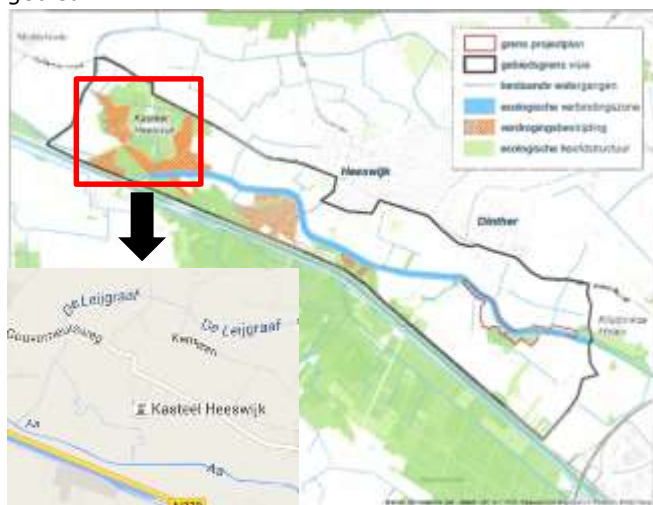
Irene van Leeuwen

Onderzoeksvraag

Wat is het effect van het herstel van een oude meander van de Aa bij Kasteel Heeswijk?

Gebiedsbeschrijving

Kasteel Heeswijk is een kasteel gelegen in het Aa-dal in het buitengebied van Heeswijk-Dinther. Door het Aa-dal stroomt de beek de Aa. Rond de jaren '30 is de Aa gekanaliseerd, waardoor er veel natuurwaarde verloren is gegaan. Op dit moment is het benedenstroomse deel van de Aa (en het beekdal), zo ook bij Heeswijk-Dinther, slecht tot matig ontwikkeld op ecologisch gebied. De Aa dient nu als afwateringskanaal met een doorvoerfunctie van het water van bovenstrooms gebied.^[1]

Figuur 1: De Aa bij Heeswijk-Dinther en Kasteel Heeswijk ^{[2][3]}.

Resultaten

Het herstel van de meander bij Kasteel Heeswijk wordt gerealiseerd door een verbinding te maken tussen de gekanaliseerde Aa en de Leijgraaf. Hierdoor kan de meander bij Kasteel Heeswijk weer gebruikt worden voor de **basisafvoer** van de Aa. In 2010 is de meander heringericht. Er is echter gebleken dat er maar een beperkte **afvoer** mogelijk is om wateroverlast benedenstrooms te voorkomen.^[4]

Figuur 2: Verbindingspunten van meander met Aa en Leijgraaf^[4]

Het herstel van de oude meander is onderdeel van een project genaamd *Dynamisch Beekdal*. Met dit project probeert men wateroverlast in 's-Hertogenbosch, waar de monding van de Aa is, te voorkomen, en de verloren natuurwaarden van het **oppervlaktewater** te verbeteren.^[1]

Er wordt gestreefd naar een brede natuurstrook (100-120m) waarbinnen de Aa zal slingeren. Deze strook zal bestaan uit (riet)moeras, bloemrijke graslanden, ruigtes en bosjes, afgewisseld met oude meanders en poelen. Sedimentatie en erosie zullen plaatsvinden in de oude loop, waarbij binnenbochten dichtslibben en buitenbochten uitschuren.^[1]

Door dit herstel zullen soorten typisch voor beeknatuur, waaronder winde en kopvoorn, maar ook moerasvogels en de kamsalamander, terugkeren naar het gebied. Het project draagt dus bij aan ontwikkeling binnen de EHS. Deze specifieke meander draagt bij aan het tegengaan van de verdroging van de natte natuurparel, en voorkomt hiermee ecologische achteruitgang in dit gebied.^[1]

's-Hertogenbosch en omliggende dorpen worden door het project beschermd tegen wateroverlast. Dit komt doordat er een grotere **bergingscapaciteit** is. Ook zorgt het herstel voor een grotere **verblijftijd** van het water.^[1]

Figuur 3: Meander van de Aa bij Kasteel Heeswijk^[6]

Conclusie

Het herstel van de oude meander bij Kasteel Heeswijk heeft verschillende voordelen. Door het herstel kan de volledige basisloop van de Aa door de meander stromen, hoewel dit in de praktijk niet zo uitvalt. Het herstel van de meander draagt bij aan een groter project, namelijk *Dynamisch Beekdal*, wat bijdraagt aan de ontwikkeling binnen de EHS. Ook vermindert het herstel de kans op wateroverlast verder benedenstrooms, vanwege een grotere bergingscapaciteit en verblijftijd.

Referenties

^[1] *Dynamisch Beekdal*, Waterschap Aa en Maas, 1 dec. 2015,

<http://www.aaenmaas.nl/pagina/bij-u-in-de-buurt/werk-in-uitvoering/bernheze/dynamisch-beekdal/dynamisch-beekdal.html>

^[2] Waterschap Aa en Maas, 1 dec. 2015,

<http://www.aaenmaas.nl/pagina/bij-u-in-de-buurt/werk-in-uitvoering/bernheze/aa-heeswijk-dinther.html>

^[3] Google Maps, 1 dec. 2015,

<https://www.google.nl/maps/@51.6555428,5.4653345,13z>

^[4] Waterschap Aa en Maas, *Projectplan aansluiting meander kasteel Heeswijk op Leijgraaf*, 2012,

<http://www.aaenmaas.nl/binaries/content/assets/am---website/bij-u-in-de-buurt/projecten/dynamisch-beekdal/dynamisch-beekdal---projectplan-fase-2-meander-kasteel-heeswijk.pdf%5B2%5D>

^[5] Waterschap Aa en Maas, 1 dec. 2015,

<http://www.aaenmaas.nl/nieuws/2015/08/vaar-met-ons-mee-en-luister-naar-het-echte-verhaal-van-de-aa.html>